

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

до самостійної роботи

для студентів спеціальності 081 «Право»

спеціалізацій «Цивільне та господарське право»;

«Адміністративна юстиція (Суд. Публічна адміністрація та антикорупційні органи)»; «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»;

«Цивільна та господарська юстиція (Суд. Нотаріат. Правова допомога)»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри цивільного,
господарського права та процесу
Протокол № 7 від 14 січня 2019 р.

Земельне право. Методичні вказівки та тестові завдання до самостійної роботи для студентів спеціальності 081 «Право» спеціалізацій «Цивільне та господарське право»; «Адміністративна юстиція (Суд. Публічна адміністрація та антикорупційні органи)»; «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»; «Цивільна та господарська юстиція (Суд. Нотаріат. Правова допомога)» / Укл. : Барабаш А.Г. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ. – 2019. – 86 с.

Укладач: БАРАБАШ АЛЛА ГРИГОРІВНА, доцент кафедри цивільного, господарського права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

Відповідальний за випуск: БАРАБАШ АЛЛА ГРИГОРІВНА, доцент кафедри цивільного, господарського права та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: СЕЛЕЦЬКИЙ ОЛЕКСІЙ ВІКТОРОВИЧ, декан юридичного факультету ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ, кандидат юридичних наук

З М І С Т

ПЕРЕДМОВА.....	4
1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО».....	6
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Земельне право».....	6
1.2. Структура навчальної дисципліни «Земельне право».....	9
1.3. Критерії оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи студентів навчальної дисципліни «Земельне право».....	12
2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	14
Тема 1. Земельне право як самостійна галузь права.....	14
Тема 2. Система та джерела земельного права.....	18
Тема 3. Земельно-правові норми та земельні правовідносини.....	23
Тема 4. Право власності на землю.....	28
Тема 5. Право землекористування та його види.....	34
Тема 6. Правове регулювання земельної реформи в Україні.....	39
Тема 7. Гарантії прав на землю.....	42
Тема 8. Управління у галузі використання і охорони земель.....	49
Тема 9. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.....	54
Тема 10. Правовий режим земель житлової та громадської забудови.....	60
Тема 11. Правовий режим земель, що особливо охороняються: природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.....	64
Тема 12. Правовий режим земель лісгосподарського призначення.....	70
Тема 13. Правовий режим земель водного фонду.....	75
Тема 14. Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.....	80
3. ОСНОВНІ НОРМАТИВНІ АКТИ ДО ВСІХ ТЕМ КУРСУ.....	85

ПЕРЕДМОВА

Земельне право – це одна із самостійних галузей права, правової науки та окрема навчальна дисципліна. Земельне право як галузь права включає в себе сукупність правових норм, що регулюють відносини по використанню та охороні, поліпшенню та відновленню плодючості ґрунту; охороні прав та законних інтересів суб'єктів земельних відносин. Земельне право як правова наука досліджує становлення та розвиток галузі земельного права, аналізує земельно-правові норми та практику їх застосування, розробляє пропозиції щодо удосконалення правового регулювання земельних відносин. Як навчальна дисципліна земельне право уособлює систему знань про основні положення галузі земельного права, якими необхідно оволодіти студентам.

Земельне право набуває особливого значення у сучасний період у зв'язку з проведенням земельної реформи та розвитком різних форм господарювання на землі. Вивчення земельного права є невід'ємною частиною правової освіти студентів юридичних факультетів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Земельне право» є правове регулювання земельних відносин в Україні. Зокрема, засвоєння студентами основних принципів, методів, джерел земельного права, основних понять і дефініцій, особливостей правового регулювання окремих категорій земель.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Земельне право» є опанування студентами теоретичних знань у сфері правового регулювання земельних відносин в Україні; вироблення у студентів навичок аналітичного мислення на основі аналізу положень нормативних актів у галузі земельного законодавства та практичних ситуацій; підготовка студентів до практичної діяльності у сфері застосування положень земельного законодавства, вирішення земельних спорів.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни «Земельне право» з іншими дисциплінами полягають у тому, що:

1) «Земельне право» викладається після засвоєння студентами таких навчальних дисциплін, як «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Римське приватне право», «Цивільне право», «Адміністративне право»;

2) «Земельне право» є необхідною передумовою для вивчення «Аграрного права», «Лісового права», «Водного права».

Навчальний план передбачає вивчення «Земельного права» у наступних формах: лекції, семінарські заняття, самостійні заняття, індивідуальна робота. Аудиторна робота охоплює лекційні та семінарські заняття та здійснюється під безпосереднім керівництвом викладача та за його присутністю. Позааудиторна робота охоплює самостійну та індивідуальну роботу, яка виконується студентами за завданнями викладача, але без його особистої участі у цій роботі.

Самостійна та індивідуальна робота проводиться з метою:

систематизації і закріплення здобутих теоретичних знань і практичних умінь студентів;
поглиблення і розширення теоретичних знань;
формування вмінь використовувати нормативну, правову, довідкову документацію і спеціальну літературу;
розвитку пізнавальних можливостей і активності студентів, їх творчої ініціативи, самостійності, відповідальності й організованості;
формування самостійності мислення, здатності до саморозвитку, самовдосконалення й самореалізації;
розвитку дослідницьких умінь.

Основним завданням самостійної роботи студентів є засвоєння у повному обсязі дисципліни «Земельне право». Тести, що пропонуються до кожної теми, мають на меті перевірку знань матеріалу, що надається на самостійне вивчення студентами.

Самостійна робота студентів складається з:

підготовки до семінарських занять згідно з основними питаннями плану;
підготовки до семінарських занять згідно з питаннями, що виносяться на самостійне опрацювання;
опрацювання наукових статей, опублікованих у фахових виданнях, та монографій;
написання рефератів;
виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
виконання індивідуальної науково-дослідної роботи;
участь у студентських, наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, олімпіадах;
інші види діяльності, які ініціюються та здійснюються університетом, інститутом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

Самостійна робота виконується студентами під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу за даною дисципліною.

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО»

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Земельне право»

Змістовий модуль 1. Поняття земельного права як галузі права

Тема 1. Земельне право як самостійна галузь права

Предмет земельного права. Функції землі. Земля як основний засіб виробництва. Визначення земельного права як галузі права.

Принцип множинності та правової рівності форм власності на землю. Принцип державного управління землями. Принцип множинності форм використання землі. Принцип самостійного господарювання на землі та рівність всіх суб'єктів господарювання. Принцип раціонального використання землі. Принцип цільового використання землі. Принцип платності використання землі. Принцип екологізації земельного права.

Методи земельного права. Імперативний метод. Диспозитивний метод.

Місце земельного права у правовій системі України. Зв'язок земельного права з конституційним правом. Зв'язок земельного права з аграрним правом. Зв'язок земельного права з адміністративним правом. Зв'язок земельного права з цивільним правом. Зв'язок земельного права з екологічним правом. Зв'язок земельного права з природноресурсовим правом.

Тема 2. Система та джерела земельного права

Поняття системи земельного права як галузі права. Земельно-правові інститути. Земельно-правові норми.

Земельне право як учбова дисципліна. Система земельного права як учбової дисципліни. Наука земельного права. Система науки земельного права.

Поняття джерел земельного права. Види джерел земельного права.

Закони як джерела земельного права. Конституція України як джерело земельного права. Земельний кодекс України як кодифікований спеціалізований закон в системі законодавства України.

Підзаконні акти як джерела земельного права. Загальні, відомчі та локальні підзаконні акти як джерела земельного права.

Тема 3. Земельно-правові норми та земельні правовідносини

Поняття земельно-правових норм. Класифікації земельно-правових норм. Матеріальні земельно-правові норми. Процесуальні земельно-правові норми.

Поняття механізмів реалізації земельно-правових норм. Заходи адміністративного механізму реалізації земельно-правових норм. Позитивні та негативні заходи економічного механізму реалізації земельно-правових норм.

Поняття земельних правовідносин. Класифікації земельних правовідносин. Правовідносини власності на землю. Правовідносини в сфері державного управління землями. Земельні правовідносини в області використання землі. Охоронні земельні правовідносини.

Суб'єкти земельних правовідносин та їх правовий статус. Об'єкти земельних правовідносин. Зміст земельних правовідносин. Підстави виникнення та припинення земельних правовідносин.

Змістовий модуль 2. Право власності на землю та право землекористування

Тема 4. Право власності на землю

Право власності на землю в економічному розумінні. Право власності на землю в юридичному розумінні. Об'єктивне право власності на землю. Суб'єктивне право власності на землю.

Обмеження права власності на землю. Обмеження права власності на землю за Конституцією України. Обмеження права власності на землю за Земельним кодексом України. Право земельного сервітуту. Добросусідство.

Форми власності на землю. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності на землю. Підстави набуття права приватної власності на землю. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності на землю. Підстави набуття права комунальної власності на землю. Суб'єкти та об'єкти права державної власності на землю. Підстави набуття права власності на землю державою.

Документи, що посвідчують право власності на землю. Права та обов'язки власників земельних ділянок.

Тема 5. Право землекористування та його види

Поняття права землекористування. Основні принципи права землекористування.

Право постійного землекористування. Об'єкти права постійного землекористування. Суб'єкти права постійного землекористування. Юридичне значення права постійного землекористування.

Право орендного землекористування. Об'єкти права орендного землекористування. Суб'єкти права орендного землекористування. Договір оренди землі. Строк оренди землі. Форми орендної плати за землю.

Право концесійного землекористування. Договір оренди землі та договір концесії: їх спільні риси та відмінності.

Тема 6. Правове регулювання земельної реформи в Україні

Особливості правового регулювання земельних відносин в УРСР. Сучасний період розвитку земельного права.

Основні напрямки земельної реформи в Україні. Основні етапи земельної реформи в Україні.

Поняття приватизації земель. Суб'єкти, об'єкти та форми приватизації земель. Особливості приватизації земель сільськогосподарського призначення. Особливості приватизації земель житлової та громадської забудови. Особливості приватизації земель оздоровчого та рекреаційного призначення. Особливості приватизації земель водного фонду. Особливості приватизації земель лісогосподарського призначення. Особливості приватизації земель історико-

культурного призначення. Особливості приватизації земель промисловості, транспорту, зв'язку та енергетики.

Поняття паювання земель. Паювання земель колективних сільськогосподарських підприємств. Поняття земельної частки (паю) та сертифікату на право на земельну частку (пай). Порядок виділення земельної частки (паю) в натурі (на місцевості). Особливості паювання земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ і організацій при їх приватизації.

Тема 7. Гарантії прав на землю

Поняття та види гарантій прав на землю. Гарантії захисту прав на землю. Гарантії, пов'язані з відшкодуванням збитків власникам землі та землекористувачам. Гарантії, пов'язані з розв'язанням земельних спорів.

Поняття та види способів захисту прав на землю. Особливості застосування речово-правових способів захисту прав на землю. Особливості застосування зобов'язально-правових способів захисту прав на землю. Особливості застосування спеціальних (земельно-правових) способів захисту прав на землю.

Підстави відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам. Порядок відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам. Відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.

Поняття та види земельних спорів. Причини виникнення земельних спорів. Органи, які вирішують земельні спори. Порядок вирішення земельних спорів.

Змістовий модуль 3. Управління у галузі використання і охорони земель

Тема 8. Управління у галузі використання і охорони земель

Поняття, зміст та суб'єкти управління у галузі використання та охорони земель. Система і повноваження органів управління у галузі використання та охорони земель. Функції управління у галузі використання та охорони земель.

Поняття меж адміністративно-територіальних утворень. Суб'єкти, які здійснюють встановлення та зміну меж адміністративно-територіальних утворень. Порядок встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних утворень.

Державне планування використання земель як важливий елемент системи регулювання земельних відносин. Загальнодержавні та регіональні програми використання та охорони земель. Природно-сільськогосподарське районування земель. Зонування земель.

Поняття землеустрою. Суб'єкти землеустрою. Завдання землеустрою. Землевпорядний процес.

Контроль за використанням та охороною земель як функція державного управління землями. Самоврядний та громадський контроль за використанням та охороною земель. Суб'єкти контролю за використанням та охороною земель. Мета та завдання контролю за використанням та охороною земель.

Моніторинг земель як складова моніторингу навколишнього природного середовища. Загальнодержавні та регіональні програми моніторингу земель.

Суб'єкти, які здійснюють моніторинг земель. Завдання та зміст моніторингу земель. Моніторинг родючості ґрунтів як складова моніторингу земель.

Поняття та складові державного земельного кадастру. Порядок ведення державного земельного кадастру. Суб'єкти, які здійснюють ведення державного земельного кадастру.

Тема 9. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення

Поняття земель сільськогосподарського призначення. Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт земельних правовідносин. Склад земель сільськогосподарського призначення.

Сільськогосподарське землекористування як особливий вид землекористування. Пріоритетність земель сільськогосподарського призначення. Землі сільськогосподарського призначення як об'єкт земельної та аграрної реформи. Раціональність як принцип сільськогосподарського землекористування.

Суб'єкти права на землі сільськогосподарського призначення. Громадяни як суб'єкти права на землі сільськогосподарського призначення. Сільськогосподарські підприємства як суб'єкти права на землі сільськогосподарського призначення. Несільськогосподарські підприємства як суб'єкти права на землі сільськогосподарського призначення.

Відшкодування збитків і втрат у сфері сільськогосподарського землекористування, розмежування збитків і втрат. Порядок відшкодування збитків власникам та користувачам земель сільськогосподарського призначення. Порядок відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва. Звільнення від відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва.

Тема 10. Правовий режим земель житлової та громадської забудови

Поняття земель житлової та громадської забудови. Поняття населеного пункту. Поняття межі населеного пункту. Землі садибної та несадибної житлової забудови. Землі громадської забудови. Землі загального користування.

Правові форми використання земель житлової та громадської забудови. Право на забудову. Правовий статус земельних ділянок, наданих для індивідуального будівництва та обслуговування жилого будинку, господарських будівель і гаражного будівництва. Правовий статус земельних ділянок житлово-будівельних і гаражно-будівельних кооперативів.

Правовий статус земельних ділянок багатоквартирних жилих будинків. Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку як суб'єкт права на прибудинкову територію.

Змістовий модуль 4. Правовий режим окремих категорій земель

Тема 11. Правовий режим земель, що особливо-охороняються: природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Поняття та склад земель природно-заповідного фонду. Об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення. Порядок використання земель природно-заповідного фонду.

Поняття та склад земель іншого природоохоронного призначення. Водно-болотні угіддя міжнародного значення. Порядок використання земель іншого природоохоронного призначення.

Поняття та склад земель оздоровчого призначення. Правовий статус земель курортів. Порядок використання земель оздоровчого призначення.

Поняття та склад земель рекреаційного призначення. Порядок використання земель рекреаційного призначення.

Поняття та склад земель історико-культурного призначення. Порядок використання земель історико-культурного призначення. Охорона земель історико-культурного призначення.

Тема 12. Правовий режим земель лісогосподарського призначення

Поняття та склад земель лісогосподарського призначення. Лісові землі лісогосподарського призначення. Нелісові землі лісогосподарського призначення.

Правові форми використання земель лісогосподарського призначення. Суб'єкти права на землі лісогосподарського призначення. Загальне та спеціальне користування землями лісогосподарського призначення. Земельні ділянки лісогосподарського призначення, надані для потреб мисливського господарства.

Загальне та спеціальне використання лісових ресурсів.

Тема 13. Правовий режим земель водного фонду

Поняття та склад земель водного фонду. Водопокриті землі. Землі призначені для охорони водних об'єктів.

Правові форми використання земель водного фонду. Суб'єкти права на землі водного фонду. Права та обов'язки власників і користувачів земель водного фонду. Обмеження права користування землями водного фонду.

Правовий режим водоохоронних зон і прибережних захисних смуг. Розмір та межі прибережних захисних смуг. Правовий режим смуг відведення. Правовий режим берегових смуг водних шляхів. Правовий режим земель, зайнятих гідротехнічними та іншими водогосподарськими спорудами.

Правовий режим територій і зон санітарної охорони водних об'єктів. Три пояси особливого режиму зон санітарної охорони поверхневих і підземних водних об'єктів.

Тема 14. Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення

Поняття та основні ознаки земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення. Суб'єкти права на землі промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення.

Склад і порядок використання земель промисловості. Землекористування виробляючих та обробних підприємств. Землекористування гірничодобувних підприємств.

Склад і порядок використання земель транспорту. Землі залізничного транспорту. Землі водного транспорту. Землі автомобільного транспорту. Землі авіаційного транспорту. Землі міського електротранспорту. Землі трубопровідного транспорту.

Склад і порядок використання земель зв'язку та енергетичної системи.

Склад і порядок використання земель оборони. Правовий режим земель прикордонних військ. Правовий режим земель, наданих для потреб органів внутрішніх справ.

Склад і порядок використання земель іншого призначення. Правовий режим земель телебачення і радіомовлення.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 – Розподіл обсягу годин за темами і формами вивчення

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної форми навчання				
		Всього	У тому числі			
			Лекції	Семинарські	Лабораторні	Самостійна робота
	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Поняття земельного права як галузі права						
1.	Земельне право як самостійна галузь права	10	2	1	-	7
2.	Система та джерела земельного права	10	2	1	-	7
3.	Земельно-правові норми та земельні правовідносини	10	-	-	-	10
	Разом за змістовим модулем 1	30	4	2	-	24
Змістовий модуль 2. Право власності на землю та право землекористування						
4.	Право власності на землю	9	2	2	-	5
5.	Право землекористування та його види	8	2	2	-	4
6.	Правове регулювання земельної реформи в Україні	7	1	1	-	5
7.	Гарантії прав на землю	6	1	1	-	4
	Разом за змістовим модулем 2	30	6	6	-	18
Змістовий модуль 3. Управління у галузі використання і охорони земель						
8.	Управління у галузі використання і охорони земель	10	2	2	-	6

9.	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	10	1	1	-	8
10.	Правовий режим земель житлової та громадської забудови	10	1	1	-	8
	Разом за змістовим модулем 3	30	4	4	-	22
Змістовий модуль 4. Правовий режим окремих категорій земель						
1 1.	Правовий режим земель, що особливо охороняються	6	1	-	-	5
1 2.	Правовий режим земель лісогосподарського призначення	8	1	-	-	7
1 13.	Правовий режим земель водного фонду	8	-	1	-	7
1 4.	Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення	8	-	1	-	7
	Разом за змістовим модулем 4	30	2	2	-	26
	Усього годин за дисципліну	120	16	14	-	90

1.3. Критерії оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи студентів з навчальної дисципліни «Земельне право»

Оцінювання самостійної та індивідуальної роботи студентів під час вивчення навчальної дисципліни «Земельне право» є важливим елементом навчального процесу.

Основними критеріями, за якими здійснюється оцінювання самостійної роботи (індивідуальної) роботи студентів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння робити обгрунтовані висновки, компетентність у розкритті питання, що досліджується; наявність навчального, наукового або практичного значення та новизни в індивідуальних роботах, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння знаходити необхідну інформацію, навички і прийоми виконання ситуаційних завдань, самореалізація на семінарських заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться викладачем за умови відповідності самостійної роботи всім вищевикладеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.

Перелік завдань для самостійної роботи студентів (обов'язкових для виконання та за вибором студентів), форми організації та звітності, терміни виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань, визначаються кафедрою під час розробки робочої навчальної програми дисципліни.

Виконання та оцінювання вибіркового виду самостійної роботи здійснюється наступним чином:

підготовки до семінарських занять згідно з питаннями, що виносяться на самостійне опрацювання – 0-5 балів;

опрацювання наукових статей, опублікованих у фахових виданнях, та монографій, їх аналітичний огляд – 0-5 балів;

написання і презентація рефератів - 0-5 балів;

виконання індивідуального науково-дослідного завдання – 0-5 балів;

виконання індивідуальної науково-дослідної роботи, за умови рекомендації її до участі у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт – 10 балів;

доповідь на студентських, наукових і науково-практичних конференціях, семінарах - 5 балів;

участь в олімпіадах – 0-5 балів.

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Земельне право як самостійна галузь права

Теоретичні питання

1. Предмет земельного права та його особливості.
2. Поняття земельного права як галузі права.
3. Принципи земельного права.
4. Методи земельного права.
5. Зв'язок земельного права із суміжними галузями права.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Земля як об'єкт правового регулювання у земельному праві.
2. Конституційні, загальноправові та спеціальні принципи земельного права.
3. Принцип раціонального використання землі: економічний, екологічний та юридичний зміст.
4. Місце земельного права у правовій системі України.
5. Співвідношення земельного права з аграрним правом.

Завдання для самостійної роботи:

Самостійно опрацювати такі питання:

Правове регулювання земельних відносин, що виникають під час використання надр, лісів, вод, рослинного і тваринного світу, атмосферного повітря. Санкціонований метод у земельному праві. Делегований метод у земельному праві. Проблеми кодифікації земельного законодавства. Соціально-економічні та екологічні передумови розвитку земельного права. Значення принципів земельного права для підвищення ефективності використання земель. Місце принципу платності землекористування в економіко-правовому механізмі регулювання земельних відносин.

Тести

1. Принцип платності за землю означає, що:

- 1) землевласники, постійні землекористувачі та орендарі сплачують орендну плату;
- 2) землевласники, постійні землекористувачі та орендарі сплачують земельний податок;
- 3) землевласники та постійні землекористувачі сплачують земельний податок, а орендарі сплачують орендну плату;
- 4) землевласники сплачують земельний податок, а постійні землекористувачі та орендарі сплачують орендну плату.

2. Власники земельних ділянок та орендарі:

- 1) мають право використовувати наявні на земельній ділянці загальнопоширені корисні копалини, торф, лісові насадження, водні об'єкти;

2) мають право використовувати для власних потреб наявні на земельній ділянці загальнопоширені корисні копалини, торф, лісові насадження, водні об'єкти;

3) не мають права використовувати без дозволу наявні на земельній ділянці загальнопоширені корисні копалини;

4) мають право використовувати для власних потреб наявні на земельній ділянці корисні копалини загальнодержавного значення.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.

2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.

3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.

4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.

5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.

6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.

9. Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.

10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.

11. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.

12. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.

13. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.

14. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.

15. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель

: наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинич. – К.: Ін Юре. - 2001.
3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.
5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинич. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
8. Корнєєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.

18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта: КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконницкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новый Земельный кодекс Украины: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. – С. 70-76.

Література для реферування:

1. Бейкун А. Співвідношення Конституції України та інших нормативно - правових актів з питань регулювання аграрних та земельних відносин // *Право України*. – 2000. - № 3. – С. 45-48.
2. Говорун М. Правова природа принципу платності землекористування // *Підприємництво, господарство і право*. – 2018. - №9. – С. 103-108.
3. Дрозд О.Ю. Земля як об'єкт земельних відносин // *Адвокат*. – 2009. - №1(100). – С. 24-26.
4. Книш В.В. Принципи земельного права України : автореф. дис. канд. юрид. наук. – К., 2006. – 20 с.
5. Кулинич П.Ф. Земельне право України на початку XXI ст. : предмет, виклики, перспективи. URL : [file:///C:/Users/lenovo/Downloads/PrDe_2014_25_11%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/lenovo/Downloads/PrDe_2014_25_11%20(4).pdf).
6. Кулинич П.Ф. Земля як об'єкт правових відносин: поняття, ознаки, види // *Часопис Київського університету права*. – 2010. - №3. – С. 215-219.
7. Кулинич П.Ф. Охорона землі як основного національного багатства: конституційний аспект // *Часопис Київського університету права*. – 2011. – № 1. – С. 235–239.
8. Кулинич П.Ф. Предмет земельного права // *Право України*. – 2008. - №9. – С. 81-87.
9. Лесько Н.В. Земельний фонд України : сутність, поняття та структура. URL : <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2226/vnulpurn201582429.pdf>
10. Мак Л.Б. Доктринальні підходи до визначення земельного права як галузі права України // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. – Вип. 25. – 2014. – С. 124-125.
11. Носік В.В. Співвідношення та взаємозв'язок цивільного законодавства із земельним, природоресурсним та екологічним законодавством // *Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5-ти т. – Х. : Право, 2008*.
12. Світличний О.П. Адміністративні правовідносини у сфері земельних ресурсів України: проблеми теорії та практики правозастосування: монографія. – За ред. В.І. Курила. – Донецьк : Донбас. – 2011. – 410 с.
13. Федорович В.І. Принципи земельного права України // *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. – 2001. – Вип. 36. – С. 408-412.
14. Шульга М.В. Співвідношення земельно-правових та цивільно-правових приписів при регулюванні земельних відносин: стан та перспективи // *Вісник Академії правових наук України*. – Х. : Право, 2004. - №1(36). – С. 115-124.

Тема 2. Система та джерела земельного права

Теоретичні питання

1. Система земельного права.
2. Земельне право як учбова дисципліна та галузь науки.
3. Поняття та види джерел земельного права.
4. Закони як джерела земельного права.

5. Підзаконні акти як джерела земельного права.

Завдання для індивідуальних робіт

- Підготувати реферати з таких питань:**
1. Особливості та класифікація джерел земельного права.
 2. Конституційні основи земельного права та їх значення для розвитку земельного права.
 3. Земельний кодекс України як кодифікований акт земельного законодавства.
 4. Нормативні акти місцевих органів влади і місцевих органів самоврядування як джерела земельного права.
 5. Міжнародно-правові акти як джерела земельного права.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання: Предмет науки земельного права. Система науки земельного права. Методи земельно-правової науки. Земельне право як навчальна дисципліна. Інкорпорація земельного законодавства України. Кодифікація земельного законодавства України. Співвідношення земельного права і земельного законодавства України. Співвідношення системи земельного законодавства і структури земельного законодавства. Локальні акти як джерела земельного права. Відомчі нормативні акти як джерела земельного права. Роль судової практики в регулюванні земельних відносин. Ефективність практики застосування земельного законодавства.

Тести

1. Кабінет Міністрів України має право приймати постанови щодо регулювання земельних відносин, за умови:

- 1) якщо прийняття постанов передбачене відповідними законами;
- 2) якщо прийняття постанов передбачене положеннями Земельного кодексу України;
- 3) без будь-яких умов;
- 4) якщо ці питання не врегульовані нормативними актами.

2. Земельне право – це:

- 1) технічна наука;
- 2) загальнотеоретична суспільна наука;
- 3) галузева юридична наука;
- 4) спеціально-прикладна суспільна наука.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.

4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-ІV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-Х // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
11. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-ІV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
12. Про оренду землі: Закон України від 6.10.1998 р. №161-ХІV // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 46-47. Ст. 280.
13. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 р. №858-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №36. - Ст. 282.
14. Про земельну реформу: Постанова Верховної Ради УРСР від 18.12.1990 р. №563-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. №10. Ст. 100.
15. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. №6. Ст. 22.
16. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
17. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. №4. С. 92.
18. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинич. – К.: Ін Юре. - 2001.

3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.
5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
8. Корнєєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.

21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ: МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконицкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. – С. 70-76.

Література для реферування:

1. Андрейцев В. Консолідуєча роль земельного законодавства у розвитку системи природноресурсового права: проблеми викладання і дослідження // Право України. – 2012. - №7. – С. 33-39.
2. Коваленко Т. Колізія нормативно-правових актів земельного законодавства та її вплив на ефективність земельно-правового регулювання //

Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. ЮРИДИЧНІ НАУКИ. – 2010. - №84. – с. 39-43.

3. Кузьменко Н. Межі повноважень органів місцевого самоврядування щодо прийняття нормативно-правових актів у сфері земельних відносин // Підприємництво, господарство і право. – 2006. - № 5. – С. 14-21.

4. Кулинич П.Ф. Земельний кодекс України: п'ять років застосування // Земельне право України. 2006. - №8. – С. 3-9.

5. Мак Л.Б. Доктринальні підходи до визначення земельного права як галузі права України // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. – 2014. - Випуск 25. – С. 124-128.

6. Мірошниченко А. Принципи права як джерела земельного права України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. ЮРИДИЧНІ НАУКИ. – Юридичні науки. – 2009. - №81. – С. 220-223.

7. Мельник А.Г. Поняття та сутність правового регулювання земельних відносин, яке здійснюється органами місцевого самоврядування // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2013. - №3. – С. 85-90.

8. Мельник А.Г. Поняття компетенції органів місцевого самоврядування у сфері регулювання земельних відносин, його ознаки // Часопис Київського університету права. – 2013. - №1. – С. 100-104.

9. Сидор В.Д. Про земельне законодавство і проблеми його вдосконалення в сучасних умовах. URL : www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?

10. Сидор В. Співвідношення системи земельного права і системи земельного законодавства України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. ЮРИДИЧНІ НАУКИ. – 2011. - №86. – С. 81-84.

11. Семчик В. Земельне право України як галузь науки та навчальна дисципліна // Право України. – 2012. - №7. – С. 12-21.

12. Каракаш І.І., Сидор В.Д. Проблеми підвищення якості земельного законодавства України. URL : <http://www.apdp.in.ua/v63/16.pdf>

Тема 3. Земельно – правові норми та земельні правовідносини

Теоретичні питання

1. Поняття та види земельно – правових норм.
2. Механізми реалізації земельно – правових норм.
3. Поняття та види земельних правовідносин.
4. Суб'єкти, об'єкти та зміст земельних правовідносин.
5. Підстави виникнення та припинення земельних правовідносин.

Завдання для індивідуальних робіт

Підготувати реферати з таких питань:

1. Матеріальні та процесуальні земельно-правові норми.
2. Адміністративний механізм реалізації земельно-правових норм.
3. Економічний механізм реалізації земельно-правових норм.

4. Земельні правовідносини у сфері власності на землю.
5. Правовий статус суб'єктів земельних правовідносин.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання: Публічно-правовий та приватноправовий способи визначення змісту земельних правовідносин. Абсолютні земельні правовідносини. Юридичний склад земельних правовідносин. Земельна частка (пай) як об'єкт земельних відносин. Земельна ділянка як об'єкт цивільних та земельних правовідносин. Фізичні властивості земельної ділянки як об'єкта земельних правовідносин. Юридичні властивості земельної ділянки як об'єкта земельних правовідносин. Верховна Рада України як суб'єкт земельних відносин. Верховна Рада Автономної Республіки Крим як суб'єкт земельних відносин. Обласна рада як суб'єкт земельних відносин. Київська і Севастопольська міські ради як суб'єкти земельних відносин. Сільські, селищні, міські ради як суб'єкти земельних відносин. Кабінет Міністрів України як суб'єкт земельних відносин. Місцеві державні адміністрації як суб'єкти земельних відносин. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру як суб'єкт земельних відносин. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, як суб'єкт земельних відносин.

Тести

1. До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері земельних відносин належить:

- 1) визначення засад державної політики у цій сфері;
- 2) розпорядження землями державної власності;
- 3) розпорядження землями, що знаходяться у спільній власності територіальних громад;
- 4) організація моніторингу земель.

2. До повноважень Міністерства екології та природних ресурсів України у сфері земельних відносин належить:

- 1) визначення засад державної політики у цій сфері;
- 2) розпорядження землями державної власності;
- 3) розпорядження землями, що знаходяться у спільній власності територіальних громад;
- 4) організація моніторингу земель.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.

4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-Х // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
11. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
12. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.
13. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
14. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.
15. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.
3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.

5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
8. Корнєєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.

23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконичкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. – С. 70-76.

Література для реферування:

1. Басанська Н. Нерезиденти як суб'єкти права власності на землю: проблеми та перспективи // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - №9. – С. 104-106.
2. Бондарчук Н. Земельні правовідносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - №3. – С. 111-113.
3. Брусенцова Я. Застосування земельного законодавства в діяльності органів місцевого самоврядування / Посібник. Х. : Фактор, 2016. – 104 с.
4. Кулинич О.П. До питання про визначення земельної ділянки як об'єкта цивільних та земельних прав // Науковий вісник Національного університету

біоресурсів і природокористування України. – 2014. – Вип. 197. – Ч. 2. – С. 182-188.

5. Кулинич П.Ф. Об'єкти земельних правовідносин в Україні: теоретичний аспект // Право України. – 2014. - №5. – С. 142-155.

6. Літошенко О. Особливості земельної правосуб'єктності іноземних громадян, осіб без громадянства, іноземних юридичних осіб та іноземних держав // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - №9. – С. 107-110.

7. Мельник А.Г. Поняття та сутність регулювання земельних відносин // Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство. – 2013. – Вип. 682. – С. 91-95.

8. Найда Д.І. Правові проблеми визначення об'єкта правового регулювання штучно створених земельних ділянок // Правова держава. – 2017. - №27. – С. 97-101.

9. Самородов А.С. Щодо питання повноважень місцевих державних адміністрацій у галузі земельних відносин. URL : <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/viewFile/63430/58843>

10. Строкань В. Орган місцевого самоврядування як суб'єкти земельних відносин. URL : [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_04\(7\)/10sviszv.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_04(7)/10sviszv.pdf)

11. Швець В.Д. Органи державної влади України як суб'єкти земельних відносин : монографія / В.Д. Швець ; відп. ред. В.І. Семчик. – К. : Вид. Дім «УкрПол», 2009. – 248 с.

Тема 4. Право власності на землю

Теоретичні питання

1. Загальна характеристика права власності на землю.
2. Обмеження права власності на землю.
3. Право приватної власності на землю.
4. Право комунальної власності на землю.
5. Право державної власності на землю.

Завдання для індивідуальних робіт

Підготувати реферати з таких питань: 1. Види обмежень прав на землю.

2. Суб'єкти права власності на землю.
3. Право власності на землю іноземних громадян, іноземних юридичних осіб та іноземних держав.
4. Право спільної власності на землю.
5. Права і обов'язки власників земельних ділянок.
6. Земельний податок та його юридична природа.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Підстави набуття права власності на землю громадянами та юридичними особами. Придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод.

Продаж земельних ділянок на конкурентних засадах. Особливості набуття права власності на землю територіальними громадами. Особливості набуття права власності на землю державою. Правове регулювання придбання права власності на земельні ділянки, зайняті об'єктами незавершеного будівництва. Конфіскація земельної ділянки за рішенням суду як підстава набуття права власності на землю державою. Припинення права власності на землю. Особливості застосування спеціальних підстав припинення права власності на землю. Правовий режим земельних ділянок, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Тести

1. Конфіскація земельної ділянки:

- 1) є підставою для переходу дієї ділянки у державну форму власності;
- 2) є підставою для переходу цієї ділянки у комунальну форму власності;
- 3) є підставою для переходу цієї ділянки у приватну форму власності;
- 4) є підставою для переходу дієї ділянки у державну або комунальну форму власності.

2. Земельні ділянки, розташовані у зоні гарантованого добровільного відселення:

- 1) належать до деградованих земель і вилучені із сільськогосподарського обігу;
- 2) належать до радіоактивно забруднених, їх використання забороне;
- 3) належать до радіоактивно забруднених і використовуються в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України;
- 4) належать до радіоактивно забруднених і використовуються в порядку, що визначається Верховною Радою України;

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.

9. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.

10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.

11. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.

12. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 1.07.2004 р. №1952-IV // Відомості Верховної Ради України. 2004. №51. Ст. 533.

13. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 5. 06. 2003 р. №899- IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 38. Ст. 314.

14. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку : Закон України від 11.10.2002 р. №2866-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. №10. Ст. 78.

15. Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності : Закон України від 17.11.2009 р. №1559- VI // Відомості Верховної Ради України. 2009. №97. Ст. 3326.

16. Про приватизацію державного і комунального майна : Закон України від 18.01.2018 р. №2269- VIII // Відомості Верховної Ради України. 2018. №12. Ст. 68.

17. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.

18. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.

19. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.

20. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.

2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.

3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.

4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.
5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
8. Корнєєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.

22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконичкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. – С. 70-76.

Література для реферування:

1. Барабаш А.Г., Шпомер А.І.. Земельна власність дружини та чоловіка / А.Г. Барабаш, А.І. Шпомер // Журнал The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права. – 2015/6/25. - № 16. – С. 48-54.
2. Барабаш А.Г., Шпомер А.І.. Добровільна відмова власника від права на земельну ділянку / А.Г. Барабаш, Шпомер А.І. // Збірник «Актуальні проблеми юридичної науки та практики», випуск 1(2), Чернігів : ЧНТУ, 2016. - С. 23-28.

3. Басанська Н. Нерезиденти як суб'єкти права власності на землю: проблеми та перспективи // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - № 9. – С. 104-106.
4. Буряк Я. Судова практика адміністративних судів у справах про примусове відчуження земельних ділянок із мотивів суспільної необхідності // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - № 5. – С. 86-89.
5. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинич. – К., 2010. – 184 с.
6. Бусуйок Д.В. Обмеження прав на землю за законодавством України: монографія. – К., 2006. – 144 с.
7. Бусуйок Д. Правові засади імплементації понять «емфітевзис» та «суперфіцій» у земельне право України: сучасний стан та перспективи розвитку // Право України. – 2006. – №8. – С. 102-104.
8. Бусуйок Д. Правові підстави обмеження прав на землю // Право України. – 2004. – №9. – С. 97-100.
9. Глотова О.В. Правове регулювання угод із земельними ділянками в Україні : монографія, - Одеса, 2008. – 256 с.
10. Головня І.Я. Поняття та правова природа відчуження земельних ділянок для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності // Молодий вчений. – 2015. - №2(3). – С. 229-232.
11. Головня І.Я. Особливості змісту права приватної власності на земельну ділянку // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 5. – С. 14-17.
12. Головня І.Я. Правова природа обмежень права власності на земельну ділянку // Часопис цивілістики: наук.-практ. журн. – 2014. – Вип. 17. – С. 106-109.
13. Данилко Н.І. Засади правового регулювання викупу земельних ділянок для суспільних потреб органами місцевого самоврядування // Держава і право. – 2012. – Вип. 56. – С. 400-404.
14. Єлісеєва О.В. Правові засади припинення права приватної власності на земельну ділянку у випадку її конфіскації за рішенням суду // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. ЮРИДИЧНІ НАУКИ. – 2005. - № 63-64. – С. 44-48.
15. Коваленко Т.О. Право на землю і банкрутство: теоретичні та практичні проблеми / Т.О. Коваленко // Земельне право України. – 2006. – № 1. – С. 15-24.
16. Кузьменко Н. Правове регулювання викупу земельних ділянок для суспільних потреб: проблеми та перспективи вдосконалення // Підприємство, господарство і право. – 2016. - №6. – С. 98-103.
17. Кулинич П.Ф. Розмежування земель державної і комунальної власності: закон, практика, шляхи вдосконалення // Земельне право України: теорія і практика. – 2007. – №6. – С. 45-51.
18. Кулинич П.Ф. Право добросусідства за земельним законодавством України // Земельне право. – 2006. – №1. – С. 25-33.

19. Літошенко О. Особливості земельної правосуб'єктності іноземних громадян, осіб без громадянства, іноземних юридичних осіб та іноземних держав // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - №9. – С. 107-110.

20. Марчук М.П. Особливості вилучення земельних ділянок для суспільних потреб та з мотивів суспільної необхідності / М.П. Марчук // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 1. – С. 253-255.

21. Терлецька Л.М. Правове регулювання відшкодування збитків при викупі земельних ділянок // Актуальні проблеми держави і права. – 2011. – Вип. 61. – С. 662-667.

22. Федорченко М. Експропріація як форма обороту земельних ділянок: окремі проблемні аспекти // Українське комерційне право. – 2010. - №10. – С. 57-64.

Тема 5. Право землекористування та його види

Теоретичні питання

1. Поняття права землекористування.
2. Право постійного землекористування.
3. Право орендного землекористування.
4. Право концесійного землекористування.

Завдання для індивідуальних робіт

Підготувати реферати з таких питань:

1. Принципи права землекористування.
2. Спільні риси та відмінності права власності на землю та права постійного землекористування.
3. Характеристика договору оренди землі.
4. Особливості правового регулювання оренди земельних часток (паїв).
5. Орендна плата: форми і розмір.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Обмеження права землекористування. Права і обов'язки землекористувачів. Виникнення права землекористування. Припинення права землекористування. Особливості застосування спеціальних підстав припинення права землекористування. Право землекористування як різновид права природокористування. Правові форми охорони права землекористування. Юридичні засоби захисту прав землекористувачів. Особливості використання земель, наданих співвласникам багатоквартирного будинку для обслуговування такого будинку та забезпечення задоволення житлових, соціальних і побутових потреб власників (співвласників) та наймачів (орендарів) квартир та нежитлових приміщень, розташованих у багатоквартирному будинку. Особливості використання земель, внесених державою до статутного капіталу публічного

акціонерного товариства залізничного транспорту, утвореного відповідно до Закону України «Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування».

Тести

1. Земельні ділянки на праві постійного землекористування надаються:

- 1) підприємствам, установам, організаціям, що належать до приватної форми власності;
- 2) підприємствам, установам, організаціям, що належать до державної форми власності;
- 3) підприємствам, установам, організаціям, що належать до комунальної форми власності;
- 4) підприємствам, установам, організаціям, що належать до державної та комунальної форми власності.

2. Згідно з положеннями Закону України «Про оренду землі» іноземні фізичні та юридичні особи:

- 1) мають право бути орендодавцями земельних ділянок на території України, якщо такі земельні ділянки є їх приватною власністю;
- 2) не мають права бути орендодавцями земельних ділянок на території України, навіть, якщо земельні ділянки є їх приватною власністю;
- 3) мають право бути як орендодавцями, так і орендарями земельних ділянок на території України, якщо такі земельні ділянки є їх приватною власністю;
- 4) не мають права бути ні орендодавцями, ні орендарями земельних ділянок на території України, навіть, якщо земельні ділянки є їх приватною власністю.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-Х // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про оренду землі : Закон України від 6.10.1998 р. №161-XIV // Відомості Верховної Ради України. 1998. № 46-47. Ст. 280.

10. Про концесії : Закон України від 16.07.1999 р. №997-XIV // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 41. Ст. 372.
11. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
12. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
13. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
14. Про невідкладні заходи щодо захисту власників земельних ділянок та земельних часток (паїв) : Указ Президента України від 19.08.2008 р. №725/2008 // Офіційний вісник України. 2008. №63. Ст. 2122.
15. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.
16. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
17. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.
18. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.
3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.
5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.

8. Корнєєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.

25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконницкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. – С. 70-76.

Література для реферування:

1. Бахуринська М.М. Концесія як перспективна правова форма землекористування // Держава і право : збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – Вип. 31. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2006. – С. 380-388.
2. Балащенко М.І. До питання визначення поняття «Речові права на землю» // Журнал східноєвропейського права. – 2017. - №44. – С. 63-70.
3. Бердников Є., Пастушенко П. Трансформація інституту постійного землекористування у зв'язку з прийняттям нового Земельного кодексу України // Право України. – 2004. - №2. – С. 60-66.
4. Бондарчук Н.В. Проблеми правового регулювання концесії земельної ділянки за законодавством України / Н.В. Бондарчук, Я.В. Ковальська // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2015. - №2(1). – С. 149-153.
5. Вилегжаніна В.В. Поняття та ознаки земельної ділянки як об'єкта оренди // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. – 2014. – Вип. 29.Том 1. – С. 129-132.

6. Волков Е. Істотне порушення договору оренди успадкованої земельної ділянки // Підприємництво, господарство і право. – 2016. - №5. – С. 3-7.

7. Левенець А. Підстави виникнення обов'язку орендної плати за землю // Підприємництво, господарство і право. – 2018. - №11. – С. 56-59.

8. Літошенко О. Право постійного користування земельною ділянкою : особливості об'єктного та суб'єктного складу // Підприємництво, господарство і право. – 2018. - №10. – С. 113-117.

9. Мірошніченко А.М. Zobov'язальне право найму (оренди) та інше використання чужих земельних ділянок від імені володільця у zobov'язальних правовідносинах / А.М. Мірошніченко, Ю.Ю. Попов // Вісник Вищої ради юстиції. – 2012. - №4. – С. 84-85.

10. Мірошніченко А.М., Ріпенко А.І. Zobov'язальні права користування земельною ділянкою // Право України. – 2012. - №7. – С. 40-49.

11. Сидор В.Д. Поняття та зміст орендних правовідносин // Часопис Київського університету права. – 2009. - №1. – С. 230-234.

12. Федун А. Право постійного користування землями : між минулим та майбутнім. AgroPortal : веб-сайт. URL. : <http://agroportal.ua/ua/views/blogs/pravo-postoyannogo-polzovaniya-zemlyami-mezhdu-proshlym-i-budushchim/>

Тема 6. Правове регулювання земельної реформи в Україні

Теоретичні питання

1. Розвиток земельного права в Україні.
2. Основні напрямки земельної реформи в Україні.
3. Правове забезпечення приватизації земель.
4. Правове забезпечення паювання земель.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Розвиток земельного права в Україні до 1917 року.
2. Розвиток земельного права в Україні після 1917 року.
3. Сучасний період розвитку земельного права.
4. Роль земельної реформи в аграрних ринкових перетвореннях та її місце в аграрній реформі.
5. Зміни земельного устрою в процесі здійснення Столипінської аграрної реформи.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Юридичні гарантії здійснення приватизації земель. Особливості приватизації земель житлової та громадської забудови. Особливості приватизації земель промисловості, транспорту, зв'язку та енергетики. Особливості приватизації земель оздоровчого та рекреаційного призначення. Особливості

приватизації земель лісогосподарського призначення. Особливості приватизації земель водного фонду. Особливості приватизації земель історико-культурного призначення. Охорона навколишнього природного середовища у процесі здійснення земельної реформи. Розробка і затвердження проекту землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв). Способи розподілу земельних ділянок між власниками земельних часток (паїв).

Тести

1. Громадяни України мають право безоплатно приватизувати земельну ділянку для ведення фермерського господарства наступного розміру:

- 1) не більше, ніж 2,0 гектари;
- 2) не більше, ніж 5,0 гектарів;
- 3) не менше, ніж 5,0 гектарів;
- 3) в розмірі земельної частки (паю), визначеної для членів сільськогосподарських підприємств, розташованих на території сільської, селищної, міської ради, де знаходиться фермерське господарство.

2. Який з напрямків земельної реформи відображає перехід земель із колективної форми власності у приватну:

- 1) інвентаризація земель;
- 2) розмежування земель комунальної та державної власності;
- 3) приватизація земель;
- 4) паювання земель.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.

10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
11. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-ІV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
12. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 5. 06. 2003 р. №899-ІV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 38. Ст. 314.
13. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 7.07.2011 р. №3613-VI // Голос України. – 2011. – 6 серпня.
14. Про приватизацію державного і комунального майна : Закон України від 18.01.2018 р. №2269-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2018. №12. Ст. 68.
15. Про земельну реформу : Постанова Верховної Ради УРСР від 18.12.1990 р. №563-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 10. Ст. 100.
16. Про невідкладні заходи щодо захисту власників земельних ділянок та земельних часток (паїв) : Указ Президента України від 19.08.2008 р. №725/2008 // Офіційний вісник України. 2008. №63. Ст. 2122.
17. Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям: Указ Президента України від 8.08.1995 р. №720/95 // Урядовий кур'єр. 1995. 8, 12 серпня.
18. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.
19. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
20. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.
21. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.
3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.

5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
8. Корнєєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.

23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконичкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. - С. 70-76.

Література для реферування:

1. Гуца К. Вплив Декрету про землю 1917 року на сучасні земельні правовідносини: міф чи реальність // Підприємництво, господарство і право. – 2016. - №8. – С. 78-82.
2. Данкевич В.Є. Передумови формування ринку сільськогосподарських земель (за результатами соціологічного дослідження) // Вісник Житомирського національного агроекологічного університету. – 2015. - №1(48). – Т. 2. – С. 11-25.
3. Заріцька І.М. Особливості земельного законодавства владних режимів доби Української революції (1917-1921 рр.) // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. – 2012. – Вип. 173 (3). – С. 16-20.

4. Заєць О.І. Правові аспекти земельної реформи в Україні : монографія. – К., 2006. – 185 с.
5. Кудінов В. Правове регулювання земельної реформи в Україні: окремі аспекти // Підприємництво, господарство і право. – 2009. - №12. – С. 211-214.
6. Кулинич П.Ф. Закон України «Про виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» : науково-прак. коментар. – К., 2004. – 38 с.
7. Петлюк Ю. Земельне законодавство національних урядів України (1917 – 1920) / Ю. Петлюк // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2002. – № 1. – С. 165-166.
8. Печуляк В.П. Розвиток правового регулювання земельних відносин у сфері лісового господарства України в період з 1917 по 1991 роки // Юридичний вісник. – 2012. – № 1(22). – С. 27-33.
9. Попова А.О. Історичні аспекти розвитку законодавства щодо правової охорони земель від забруднення небезпечними речовинами в Україні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. - №9. – С. 46-49.
10. Сташенко В.Ю. Державне управління земельними ресурсами України: історичні передумови та сучасний стан // Державне управління: теорія та практика. – 2013. - №2. – С. 171-180.
11. Устенко А.А. Ліквідація колишніх поміщиків України у 1920-х рр. // Наукові праці Чорноморського державного університету імення Петра Могили. – 2014. – Вип. 229. – С. 29–33. – (Серія : Історія).
12. Хомич О.І. Історичний аспект форування права приватної власності на землю // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. - №3. - С. 218-221.

Тема 7. Гарантії прав на землю

Теоретичні питання

1. Поняття гарантій прав на землю.
2. Способи захисту прав на землю.
3. Відшкодування збитків власникам земельних ділянок та землекористувачам.
4. Земельні спори: їх види та причини виникнення.
5. Вирішення земельних спорів.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Умови та порядок відшкодування збитків власникам земельних ділянок та землекористувачам.
2. Класифікація земельних спорів.
3. Органи, що вирішують земельні спори.
4. Права і обов'язки сторін при розгляді земельних спорів.

5. Визнання угоди щодо земельної ділянки недійсною як спеціальний спосіб захисту земельних прав.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Критерії визначення належного способу захисту порушеного права у сфері земельних відносин згідно судової практики. Відновлення стану земельної ділянки як спеціальний спосіб захисту земельних прав. Спори щодо погодження меж земельних ділянок. Справи про визнання недійсними договорів щодо відчуження земельних ділянок з підстав їх невідповідності закону. Самозахист у земельних відносинах. Поняття екологічної шкоди, заподіяної власникам землі та землекористувачам. Особливості вирішення земельних спорів щодо розмежування територій сіл, селищ, міст, районів та областей. Порядок вирішення земельних спорів під час їх судового розгляду. Порядок вирішення земельних спорів органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів. Відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.

Тести

1. Втрати сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва компенсуються:

- 1) у випадку спричинення збитків власникам землі та землекористувачам;
- 2) у випадку спричинення значних збитків власникам землі та землекористувачам;
- 3) у випадку спричинення збитків власникам землі та землекористувачам, внаслідок вилучення у них земельної ділянки;
- 4) незалежно від відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам.

2. Спори щодо розмежування меж районів у містах вирішують:

- 1) органи державної влади;
- 2) місцеві органи державної влади;
- 3) органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері земельних відносин;
- 4) органи місцевого самоврядування.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.

5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
10. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
11. Про Генеральну схему планування території України : Закон України від 7.02.2002 р. №3059-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. №30. Ст. 204.
12. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
13. Про регулювання містобудівної діяльності Закон України від 17.02.2011 р. №3038-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №34. Ст. 343.
14. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 7.07.2011 р. №3613-VI // Голос України. – 2011. – 6 серпня.
15. Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2012 р. №513 // Офіційний вісник України. 2012. №44. Ст. 1701.
16. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.
17. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
18. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.
19. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.

3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.
5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
8. Корнєєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта: КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.

21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ: МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконицкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. - С. 70-76.

Література для реферування:

1. Бурцев О.В. Встановлення меж земельної ділянки як гарантія вирішення межових спорів // Проблеми законності: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. – Вип. 128. – С. 202-203.
2. Бурцев О.В. Земельні межові спори: різновиди та їх особливості // Проблеми законності: зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т

ім. Ярослава Мудрого. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. – Вип. 127. – С. 88-94.

3. Бурцев О.В. Правові засади вирішення межових земельних спорів: минуле та сьогодення // Право і суспільство. – 2014. - №6.2(3). – С. 104-109.

4. Гавриш Н.С., Суца Л.М. Історичні передумови формування інституту відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам // Прикарпатський юридичний вісник. – 2011. – Вип. 6. – С. 80-83.

5. Гостев А.А. Состав регистрации незаконных сделок с землёй в уголовных законодательствах иностранных государств. URL : http://edit.muh.ru/content/mag/trudy/05_2009/02.pdf

6. Ільків Н.В., Ільницький О.В. Окремі процесуальні аспекти судового вирішення земельних спорів // Земельне право України. – 2006. - №8.- С. 10-17.

7. Каракаш І. Правове регулювання розгляду та вирішення земельних спорів як гарантія захисту прав на землю // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - №12. – с. 132-138.

8. Літошенко О. Особливості адміністративної відповідальності за порушення земельного законодавства // Підприємництво, господарство і право. – 2018. - №1. – с. 63-67.

9. Мовчан Р. Кримінальна відповідальність за порушення прав на землю за законодавством України та країн СНД: порівняльно-правовий аналіз. URL : <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/4/38.pdf>

10. Паславська О., Задорожна М. Особливості захисту прав землевласників та землекористувачів при обмеженні (обтяженні) їх прав на земельні ділянки // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. – Вип. 17. – 2011. – С. 181-185.

11. Суца Л.М. Правові засади відшкодування збитків власникам землі та землекористувачам в Україні.: дис... канд. юрид. наук: . Одеса, 2018. 183 с.

12. Терлецька Л.М. Відшкодування збитків власникам земель та землекористувачам при самовільному зайнятті земельних ділянок // Актуальні проблеми держави і права. – 2010. - Вип. 52. – С. 221-227.

Тема 8. Управління у галузі використання і охорони земель

Теоретичні питання

1. Поняття, зміст та суб'єкти управління у галузі використання та охорони земель.
2. Встановлення та зміна меж адміністративно-територіальних утворень.
3. Планування використання земель.
4. Землеустрій.
5. Контроль за використанням та охороною земель.
6. Моніторинг земель.
7. Державний земельний кадастр.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Поняття природно-сільськогосподарського районування та зонування земель.
2. Характеристика загальнодержавних землевпорядних заходів.
3. Повноваження Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.
4. Порядок ведення державного земельного кадастру.
5. Правове забезпечення відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель. Посвідчення меж адміністративно-територіальних утворень. Повноваження обласних, Київського та Севастопольського міських управлінь земельних ресурсів. Повноваження районних відділів земельних ресурсів. Складові системи землеустрою. Повноваження органів державної влади у сфері землеустрою. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері землеустрою. Види документації із землеустрою. Моніторинг земель як складова загального моніторингу довкілля. Складові державного земельного кадастру.

Тести

1. Принцип державного управління землями означає:

- 1) судовий захист права на земельну ділянку;
- 2) отримання максимального прибутку від використання земельної ділянки при мінімальних затратах;
- 3) використання земельної ділянки за цільовим призначенням;
- 4) здійснення управління землями уповноваженими органами держави.

2. Забезпечення виконання загальнодержавних програм щодо використання та охорони земель належить до повноважень:

- 1) Верховної Ради України;
- 2) Кабінету Міністрів України;
- 3) місцевих державних адміністрацій;
- 4) обласних рад.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.

5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
11. Про Генеральну схему планування території України : Закон України від 7.02.2002 р. №3059-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. №30. Ст. 204.
12. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку : Закон України від 11.10.2002 р. №2866-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. №10. Ст. 78.
13. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 р. №858-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №36. - Ст. 282.
14. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
15. Про державну експертизу землепорядної документації : Закон України від 17.06.2004 р. №1808- IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - №38. - Ст. 471.
16. Про регулювання містобудівної діяльності Закон України від 17.02.2011 р. №3038-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №34. Ст. 343.
17. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 7.07.2011 р. №3613-VI // Голос України. – 2011. – 6 серпня.
18. Про земельну реформу: Постанова Верховної Ради УРСР від 18.12.1990 р. №563-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. №10. Ст. 100.
19. Про затвердження Порядку проведення інвентаризації земель : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2012 р. №513 // Офіційний вісник України. 2012. №44. Ст. 1701.
20. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.
21. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
22. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного

середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.

23. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.

2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.

3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.

4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.

5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.

6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.

7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.

8. Корнеєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.

9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.

10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.

11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.

12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.

13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.

14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.

15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.

16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта: КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Иконницкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.

33. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.

34. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. - С. 70-76.

Література для реферування:

1. Бавровська Н.М., Будьонна Г.Ю. До питання встановлення та зміни меж адміністративно-територіальних утворень в Україні. URL : file:///C:/Users/lenovo/Downloads/inek_2013_6_33.pdf

2. Бордюжа А.С. Земельний кадастр як основа забезпечення управління земельними ресурсами // Сталий розвиток економіки. – 2013. - №18. – С. 207-209.

3. Кичилук Т.С. Актуальні питання правового забезпечення управління в галузі використання й охорони земель // Юридична Україна: правовий часопис. – 2010. - №8(92). – С. 84-89.

4. Кононов В.В. Правові аспекти присвоєння кадастрових номерів земельних ділянок // Часопис Київського університету права. – 2010. - №4. – С. 259-262.

5. Кулинич А. Інституційно-функціональне забезпечення управління землями міських територіальних громад // Підприємництво, господарство і право. – 2017. - №11. – С. 99-103.

6. Німко О.Б. Правові засади діяльності саморегулювальних організацій у сфері землеустрою // Митна справа. – 2012. – №6(84). – С. 366-369.

7. Мураховська О.О. Адміністративно-правові аспекти охорони сільськогосподарських земель від забруднення та засмічення // Право та державне управління : збірник наукових праць / Класичний приватний університет. – Запоріжжя, 2011. - №3. – С. 44-48.

8. Ущатовська О. Правові форми планування земель в умовах об'єднання територіальних в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2018. - №3. – С. 68-73.

9. Юрченко А.Д. Зарубіжний досвід правового регулювання встановлення меж адміністративно-територіальних утворень // Земельне право. – 2006. - №9. – С. 40-48.

Тема 9. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення

Теоретичні питання

1. Поняття та склад земель сільськогосподарського призначення.
2. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення.
3. Суб'єкти права на землі сільськогосподарського призначення.
4. Відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Пріоритетність земель сільськогосподарського призначення як одна з особливостей їх правового режиму.
2. Фізичні особи як суб'єкти права на землі сільськогосподарського призначення.
3. Фермерські господарства як суб'єкти права на землі сільськогосподарського призначення.
4. Сільськогосподарські кооперативи як суб'єкти права на землі сільськогосподарського призначення.
5. Паювання земель сільськогосподарського призначення.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Порядок надання земельних ділянок для ведення фермерського господарства. Порядок надання земельних ділянок для ведення особистого селянського господарства. Порядок надання земельних ділянок сільськогосподарським виробничим та обслуговуючим кооперативам. Особливості оренди земель сільськогосподарського призначення. Особливості використання земельних ділянок з меліоративними системами. Право несільськогосподарських підприємств, установ, організацій на землі сільськогосподарського призначення. Гарантії реалізації та захисту прав суб'єктів сільськогосподарського землекористування. Мораторій на відчуження земель товарного сільськогосподарського виробництва. Правовий режим земельних ділянок, наданих оптовим ринкам сільськогосподарської продукції.

Тести

1. У разі виходу, виключення з кооперативу фізична чи юридична особа, яка внесла свій майновий пай у кооператив у формі земельної ділянки, отримує свій майновий пай:

- 1) шляхом компенсації його вартості грошима;
- 2) шляхом компенсації його вартості грошима або цінними паперами;
- 3) виключно у формі земельної ділянки, тобто в натурі (на місцевості);
- 4) виключно у формі тієї земельної ділянки, яка вносилась особою при вступі до кооперативу.

2. Мораторій на відчуження земель товарного сільськогосподарського виробництва діє:

- 1) до прийняття Закону України «Про державний земельний кадастр»;
- 2) до прийняття Закону України «Про обіг земель»;
- 3) до прийняття Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення»;
- 4) до здійснення інвентаризації земель України.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.

2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
11. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
12. Про невідкладні заходи щодо захисту власників земельних ділянок та земельних часток (паїв) : Указ Президента України від 19.08.2008 р. №725/2008 // Офіційний вісник України. 2008. №63. Ст. 2122.
13. Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям: Указ Президента України від 8.08.1995 р. №720/95 // Урядовий кур'єр. 1995. 8, 12 серпня.
14. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.
15. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
16. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.
17. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.
3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.
5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
8. Корнеєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.

19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта: КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконицкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. - С. 70-76.

Література для реферування:

1. Барабаш А.Г., Шпомер А.І. Підстави та порядок набуття земельних ділянок сільськогосподарським кооперативом // Збірник «Актуальні проблеми юридичної науки та практики», № 1 (4), Чернігів : ЧНТУ, 2018. – С. 22-25.
2. Барабаш А.Г. Товарне сільськогосподарське виробництво як вид використання земель сільськогосподарського призначення // Collection of international scientific papers. Збірник міжнародних наукових праць «Ukraine – EU. Modern technology, business and law», 19-23 квітня 2016 року, Словацька Республіка – Польща, с. 286-288.
3. Зубрицький О.В. Правове регулювання ринку сільськогосподарських земель : досвід Нідерландів та Великобританії // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. - Вип. 43. Том 1. – 2017. – С. 200-204.
4. Ільницька Н. Про поняття, структуру та особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2000. – Вип. 35. – С. 350-355.
5. Костецька О.Я. Особливості правового режиму охорони сільськогосподарських угідь, зайнятих багаторічними насадженнями // Проблеми законності. – 2011. – Вип. 116. – С. 146-151.
6. Кулинич П.Ф. Об'єкти правової охорони земель сільськогосподарського призначення: теоретичний аспект // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2007. – № 12 (74). – С. 51-61.
7. Кулинич П.Ф. Принцип пріоритету сільськогосподарського використання земель в земельному праві України // Право України. – 2004. - №8. – С. 45-49.
8. Літошенко О.С. Мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення як обмеження конституційних прав людини // Наукові читання, присвячені пам'яті В.М. Корецького : зб. наук. праць ; Київський ун-т права НАН України. - К. : Ліра-К, 2015. – С. 125-128.
9. Літошенко О. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення // Підприємництво, господарство і право. – 2016. - №8. – С. 83-87.
10. Поліщук В. Правові питання промислового садівництва в Україні // Підприємництво, господарство і право. – 2016. - №9. – С. 66-70.
11. Самсонова Я.О. Правове регулювання співвідношення прав на земельну ділянку з правами на багаторічні насадження, які на ній розташовані // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право. – 2013. - №4. – С. 291-300.
12. Титова Н.І. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України : науково-навчальний посібник / Н.І. Титова; за ред. Н.І. Титової. – Львів: ПАІС, 2005. – 368 с.
13. Чурилова Т. М. Регулювання ринку земель сільськогосподарського призначення: досвід Польщі. // Часопис Київського університету права. - 2016. - № 3. - С. 304-309.

Тема 10. Правовий режим земель житлової та громадської забудови

Теоретичні питання

1. Поняття та склад земель житлової та громадської забудови.
2. Правові форми використання земель житлової та громадської забудови.
3. Правове регулювання використання земельних ділянок багатоквартирних жилих будинків.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Особливості правового режиму земель у межах населених пунктів.
2. Правове регулювання використання земельних ділянок для індивідуального житлового, господарського і гаражного будівництва.
3. Правове регулювання використання земельних ділянок для кооперативного житлового і гаражного будівництва.
4. Особливості використання земельних ділянок державного та комунального житлового фонду.
5. Особливості оренди земельних ділянок у містах.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Планування територій на державному рівні: Генеральна схема планування території України. Види містобудівної документації. Характеристика генерального плану населеного пункту. Державні стандарти і норми у сфері використання земель житлової та громадської забудови. Правове забезпечення розподілу і перерозподілу земель населених пунктів. Порядок набуття громадянами у власність земельних ділянок у населених пунктах. Набуття та припинення права власності на присадибну земельну ділянку. Захист права власності на присадибну земельну ділянку (садибу). Умови і порядок надання земельних ділянок під забудову багатоквартирними будинками.

Тести

1. Основним видом містобудівної документації на місцевому рівні, призначеної для планування та забудови території населеного пункту є:

- 1) генеральний план населеного пункту;
- 2) план земельно-господарського устрою;
- 3) детальний план території у межах населеного пункту;
- 4) містобудівний кадастр.

2. Об'єднанню співвласників багатоквартирного будинку для обслуговування такого будинку та потреб його мешканців надається земельна ділянка:

- 1) на праві власності;
- 2) на праві постійного землекористування;
- 3) на праві тимчасового володіння;

4) на праві оренди.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
11. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
12. Про мораторій на зміну цільового призначення окремих земельних ділянок рекреаційного призначення в містах та інших населених пунктах : Закон України від 17.03.2011 р. № 3159-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №40. Ст. 400.
13. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку : Закон України від 11.10.2002 р. №2866-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. №10. Ст. 78.
14. Про благоустрій населених пунктів : Закон України від 6.09.2005 р. №2807-IV // Відомості Верховної Ради України. 2005. №49. Ст. 517.
15. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.
16. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
17. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного

середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.

18. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.
3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.
5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
8. Корнеєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.

16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта: КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.

33. Иконицкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. - С. 70-76.

Література для реферування:

1. Гуревський В.К. Право власника на забудову земельної ділянки // Земельне право України : теорія і практика. – 2007. - №1. – с. 5-14.
2. Іванова Є.О. Правові підстави використання земель житлової і громадської забудови у містах // Земельне право України. – 2006. - №4. – С. 18-27.
3. Ріпенко А. До питання правового регулювання забудови та благоустрою територій міст в Україні / А. Ріпенко // Право України. - 2010. - № 1. - С. 218-222.
4. Ріпенко А. Дотримання правових приписів щодо режиму земель загального користування населених пунктів : актуальні проблеми / А.І. Ріпенко // Земельне право України : теорія і практика. - 2009. - № 10. - С. 20-29.
5. Ріпенко А.І. Законодавче забезпечення благоустрою земель житлової та громадської забудови / А.І. Ріпенко // Актуальні проблеми держави і права : збірник наукових праць. - 2009. - Вип. 46. - С. 303-308.
6. Ріпенко А. Проблемы приобретения права аренды земель государственной и коммунальной собственности / А. Ріпенко // Юридическая практика. - 2008. - № 47 (569). - С. 20-21.
7. Тібілова Л. Оптимізація цільового використання земельних ділянок у містах // Вісник. – Львів, 2004. - №7. – С. 34.
8. Федчишин Д.В. Особливості охорони та раціонального використання земель громадської забудови // Право і суспільство. – 2014. - №6.1. – С. 272-277.
9. Федчишин Д.В. Про проблеми управління землями громадської забудови в Україні // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України : Серія «Право» / ред. кол. Д.О. Мельничук. – К. – 2013. – Вип. 182. Ч. 2. – С. 111-116.
10. Федчишин Д.В. Щодо ознак земель громадської забудови. URL : http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/2944/1/Fedchishun_268_270.pdf

Тема 11. Правовий режим земель, що особливо охороняються: природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Теоретичні питання

1. Поняття, склад та використання земель природно-заповідного призначення.
2. Землі іншого природоохоронного призначення та їх використання.
3. Землі оздоровчого призначення та їх використання.
4. Поняття, склад та використання земель рекреаційного призначення.
5. Склад та використання земель історико-культурного призначення.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Ознаки земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення.
2. Правовий режим національних природних парків.
3. Правовий режим зоологічних парків.
4. Особливості надання земель оздоровчого призначення.
5. Характеристика державного кадастру природних лікувальних властивостей.
6. Правове регулювання справляння плати за землі рекреаційного призначення.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Правовий режим земель водно-болотних угідь міжнародного значення. Правовий режим округів і зон санітарної (гірничо-санітарної) охорони. Правовий режим земель рекреаційного призначення у межах населених пунктів. Правовий режим земель вільних економічних зон туристсько-рекреаційного типу. Правовий режим охоронних зон пам'яток культури. Правові форми і методи охорони земель природно-заповідного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення. Управління у галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд.

Тести

1. Порушення законодавства України про природно-заповідний фонд тягне за собою:

- 1) дисциплінарну відповідальність;
- 2) адміністративну відповідальність;
- 3) цивільну або кримінальну відповідальність;
- 4) дисциплінарну, адміністративну, цивільну або кримінальну відповідальність.

2. Розмір шкоди, заподіяної внаслідок порушення законодавства про природно-заповідний фонд, відбувається обов'язково з урахуванням:

- 1) міжнародних норм;
- 2) норм Податкового кодексу України;
- 3) норм Кримінального кодексу України;
- 4) спеціальних такс, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.

2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
10. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 р. №2456- XII // Відомості Верховної Ради України. 1992. №34. Ст. 502.
11. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24.12.1993 р. №3808-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. №14. Ст. 80.
12. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. №324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. №31. Ст. 241.
13. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
14. Про курорти : Закон України від 5.10.2000 р. №2026-III // Відомості Верховної Ради України. 2000. №50. Ст. 435.
15. Про затвердження Загальнодержавної програми охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів : Закон України від 22.03.2001 р. №2333-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. №28. Ст. 135.
16. Про Червону книгу : Закон України від 7.02.2002 р. №3055-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. №30. Ст. 201.
17. Про Генеральну схему планування території України : Закон України від 7.02.2002 р. №3059-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. №30. Ст. 204.
18. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
19. Про регулювання містобудівної діяльності Закон України від 17.02.2011 р. №3038-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №34. Ст. 343.
20. Про затвердження Порядку укладення охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2001 р. №1768 // Офіційний вісник України. 2002. №1. Ст. 77.
21. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки :

Постанова Верховної Ради України від 5.03.1998 р. №188/98-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1998. №38-39. Ст. 248.

22. Про затвердження Порядку визначення меж та режимів використання історичних ареалів населених місць, обмеження господарської діяльності на території історичних ареалів населених пунктів : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 р. №318 // Офіційний вісник України. 2002. №12. Ст. 587.

23. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку заповідної справи на період до 2020 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8.02.2006 р. №70-р // Офіційний вісник України. 2006. №6. Ст. 315.

24. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.

25. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.

26. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.

27. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.

2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.

3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.

4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.

5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.

6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.

7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.

8. Корнеєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.

9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.

10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.

27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконицкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. - С. 70-76.

Література для реферування:

1. Бевз О. Розвиток законодавства про правовий режим земель історико-культурного призначення // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. ЮРИДИЧНІ НАУКИ. – 2010. – Вип. 85. – С. 88-92.
2. Гетьман В. Скарби природи України: реальне і бажане // Персонал. – 2006. - №2.
3. Гольонько Р.А. Поняття та особливості правової охорони біосферних заповідників в Україні. URL : <http://oaji.net/articles/2017/3229-1515672189.pdf>
4. Джуган В.О. Проблеми організаційно-правового забезпечення охорони земель історико-культурного призначення в Україні // Прикарпатський юридичний вісник. - 2014. – Вип. 3(6). – С. 121-134.
5. Ковтун О.М. Система природно-заповідного законодавства України // Вісник академії адвокатури. – 2009. - №2(15). – С. 43-49.
6. Марич Х.М. Правовий режим національних природних парків України (на матеріалах Карпатського регіону України) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Х., 2007. - 20 с.
7. Мураховська О.О. Деякі особливості охорони земель природно-заповідного фонду // Митна справа. – 2011. - №4(76). – С. 383-388.
8. Палій Н.І. Склад земель рекреаційного призначення та законодавчі вимоги щодо режиму їх використання та охорони // Юридичний вісник України. – 2009. – № 2. – С. 41-45.
9. Палій Н.І. Відповідальність за порушення законодавчих вимог щодо використання та охорони земель рекреаційного призначення // Актуальні проблеми держави та права. – 2009. – Вип. 46. – С. 314-318.

10. Палій Н.І. Поняття та юридичні ознаки земель рекреаційного призначення // Актуальні проблеми держави та права. – 2010. – Вип. 52. – С. 207-212.

11. Радзій В.Ф. Чепчук Я.І. Неспай В.Ю. Законодавчі основи використання та охорони земель природно-заповідного фонду. URL : <https://www.sworld.com.ua/konfer42/213.pdf>

12. Черемнова А.І. Особливості правового-режиму земель природно-заповідного фонду. URL : <http://www.apdp.in.ua/v46/37.pdf>

Тема 12. Правовий режим земель лісогосподарського призначення

Теоретичні питання

1. Поняття лісового фонду.
2. Поняття земель лісогосподарського призначення.
3. Правові форми використання земель лісогосподарського призначення.
4. Особливості загального і спеціального лісокористування на землях лісогосподарського призначення .

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Види земель лісогосподарського призначення.
2. Умови і порядок надання земель лісогосподарського призначення.
3. Плата за використання лісових ресурсів.
4. Лісовий кодекс України як джерело земельного права.
5. Суб'єкти права на землі лісогосподарського призначення.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Права та обов'язки постійних лісокористувачів. Права та обов'язки тимчасових лісокористувачів (орендарів). Підстави припинення права постійного користування земельними ділянками лісогосподарського призначення. Підстави припинення права тимчасового користування земельними ділянками лісогосподарського призначення. Документи, що посвідчують право спеціального лісокористування. Правове регулювання відтворення та охорони земель лісогосподарського призначення. Управління у галузі використання, відтворення та охорони земель лісогосподарського призначення.

Правовий режим лісів, які виконують водоохоронні функції, захисні функції, санітарно-гігієнічні та оздоровчі функції. Правовий режим лісів, що мають експлуатаційне значення. Особливості правового режиму земельних ділянок, на яких ростуть ліси різного функціонального призначення.

Тести

1. Громадянам та юридичним особам:

- 1) можуть безоплатно передаватись у власність замкнені земельні ділянки лісогосподарського призначення необмеженої площі;
- 2) можуть безоплатно передаватись у власність замкнені земельні ділянки лісогосподарського призначення загальною площею до 5 гектарів у складі угідь селянських, фермерських та інших господарств;
- 3) можуть безоплатно передаватись у власність замкнені земельні ділянки лісогосподарського призначення загальною площею до 10 гектарів у складі угідь селянських, фермерських та інших господарств;
- 4) земельні ділянки лісогосподарського призначення у приватну власність не передаються.

2. Громадяни та юридичні особи, які мають у приватній власності ліси, мають право:

- 1) вести лісове господарство та використовувати лісові ресурси способами, які не завдають шкоди навколишньому природному середовищу;
- 2) споруджувати на землях лісогосподарського призначення житлові будинки та господарські споруди;
- 3) передавати ліси та земельні ділянки, на яких вони ростуть, лісогосподарським підприємствам на праві постійного землекористування;
- 4) продавати або іншим шляхом відчужувати відповідно до закону земельну лісову ділянку.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.

10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
11. Про рослинний світ : Закон України від 9.04.1999 р. № 591-XIV // Відомості Верховної Ради України. 1999. №23-23. Ст. 198.
12. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
13. Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. №761 // Офіційний вісник України. 2007. №39. Ст. 1550.
14. Концепція реформування та розвитку лісового господарства : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.04.2006 р. №208-р // Офіційний вісник України. 2006. №16. Ст. 1207.
15. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.
16. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
17. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.
18. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.
3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.
5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.

8. Корнєєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.
9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.

25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконницкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. - С. 70-76.

Література для реферування:

1. Гарварт Г.А. Поняття «лісового фонду» у Лісовому кодексі України та КпАП України // Вісник Запорізького університету. – 2013. - №1(1). – С. 65-70.
2. Заверюха М.М. Щодо визначення поняття «використання земель лісогосподарського призначення». URL : <http://www.apdp.in.ua/v72/37.pdf>
3. Корнєєва К.Ю. Визначення та склад земель лісогосподарського призначення // Малий і середній бізнес (Право. Держава. Економіка). – 2011. - №3-4. – С. 86-90.
4. Кулинич П.Ф. Права на лісові земельні ділянки за новим Лісовм кодексом України // Земельне право України. – 2006. - №6. – с. 15-26
5. Науково-практичний коментар до Лісового кодексу України / Г.І. Балюк, А.П. Гетьман, Т.Г. Ковальчук та ін.; за ред. Г.І. Балюк. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 368 с.
6. Розвиток інституту права власності на землі лісогосподарського призначення в Україні. Аналітичний звіт. URL : http://www.fleg.org.ua/wp-content/uploads/2014/05/Storozhuk_forest_ownership_rights_Nov2013.pdf

7. Чопик О.П. Правові форми використання земель лісогосподарського призначення // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2010. - №4. – С. 203-211.

8. Чопик О.П. Право приватної власності на землі лісогосподарського призначення. URL : file:///C:/Users/lenovo/Downloads/FP_index.htm_2013_1_188.pdf

9. Шарапова С.В. Особливості заходів правової охорони земель лісогосподарського призначення // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. – Вип. 35. – 2015. – С. 85-88.

10. Шарапова С.В. Особливості правової охорони земель лісогосподарського забезпечення // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. - №4. – С. 206-208.

Тема 13. Правовий режим земель водного фонду

Теоретичні питання

1. Поняття та склад земель водного фонду.
2. Правові форми використання земель водного фонду.
3. Правовий режим прибережних захисних смуг, смуг відведення і берегових смуг водних шляхів.
4. Правовий режим територій і зон санітарної охорони водних об'єктів.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Особливості правового режиму водних об'єктів загальнодержавного значення.
2. Особливості правового режиму водних об'єктів місцевого значення.
3. Водний кодекс України як джерело земельного права.
4. Плата за користування земельними ділянками водного фонду.
5. Правове регулювання використання земельних ділянок водного фонду для рибальства.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Обмеження у використанні земельних ділянок прибережних захисних смуг уздовж морів, морських заток і лиманів та на островах у внутрішніх морських водах. Порядок передачі земель водного фонду у власність. Особливості режиму господарської діяльності на земельних ділянках прибережних захисних смуг уздовж річок, навколо водойм та на островах. Правове забезпечення відновлення та охорони земель водного фонду. Управління у галузі використання, відновлення та охорони земель водного фонду.

Тести

1. Прибережні захисні смуги вздовж річок, морів, навколо озер, водосховищ створюються з метою:

- 1) експлуатації гідротехнічних та гідрометричних споруд;
- 2) охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності;
- 3) рибальства;
- 4) влаштування літніх таборів для худоби.

2. Смуги відведення виділяються з метою:

- експлуатації гідротехнічних та гідрометричних споруд;
- 2) охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності;
 - 3) рибальства;
 - 4) влаштування літніх таборів для худоби.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
9. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
11. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року Закон України від 21.12.2010 р. № 2818-IV // Відомості Верховної Ради України. 2011. №26. Ст. 218.
12. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
13. Про морські порти : Закон України від 17.05.2012 р. № 4709-VI // Відомості Верховної Ради України. 2013. №7. Ст. 65.
14. Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водогосподарських зон та режиму ведення господарської діяльності в них :

Постанова Кабінету Міністрів України від 08.05.1998 р. №486 // ЗП Уряду України. 1996. №10. Ст. 318.

15. Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 р. №2024 // Офіційний вісник України. 1998. №51. Ст. 1890.

16. Про затвердження Порядку користування землями водного фонду : Постанова Кабінету Міністрів України від 13.05.1996 р. №502 //ЗП Уряду України. 1996. №11. Ст. 326.

17. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.

18. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.

19. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.

20. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.

2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.

3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.

4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.

5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.

6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.

7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.

8. Корнеєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.

9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.

10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.
26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.

27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконницкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. - С. 70-76.

Література для реферування:

1. Волошенюк І.В. Вода як об'єкт правової охорони та використання. URL : file:///C:/Users/lenovo/Downloads/vchfo_2014_4_16.pdf
2. Дроваль О.М. Визначення та склад земель водного фонду України // Теорія і практика правознавства. – 2016. – Вип. 1 (9). URL : file:///C:/Users/lenovo/Downloads/tipp_2016_1_17.pdf
3. Соколова А.К. Правові аспекти режиму земель водного фонду // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. – 2015. – Вип. 1. Том 2. – С. 136-140.
4. Кононов В.В. Поняття прибережних захисних смуг за законодавством України // Часопис Київського університету права. – 2011. - №3. – С. 236-239.
5. Кононов В.В. Правові проблеми використання земельних ділянок у межах водоохоронних зон // Юридична Україна. – 2011. - №4. – С. 70-73.
6. Кононов В.В. Правовий режим земель прибережних захисних смуг в Україні : дис. канд. юрид. наук: 12.00.06; К., 2013. – 268 с.
7. Кулинич П.Ф. Правовий режим земель водного фонду // Земельне право України. – 2008. - №5-6. – С. 19-30.
8. Міненко С.М. Правові обмеження у використанні земель водного фонду України // Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство. – 2013. – Вип. 714. – С. 83-87.
9. Погорелова О.М. Особливості використання земель водного фонду на умовах оренди // Актуальні проблеми держави і права. – 2010. – Вип. 52. – С. 212-218.

Тема 14. Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення

Теоретичні питання

1. Загальна характеристика земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.
2. Правовий режим земель промисловості.
3. Правовий режим земель транспорту.
4. Правовий режим земель зв'язку та енергетичної системи.
5. Правовий режим земель оборони та іншого призначення.

Завдання для індивідуальної роботи

Підготувати реферати з таких питань:

1. Особливості правового регулювання землекористування виробляючих та обробних підприємств.
2. Особливості правового регулювання землекористування гірничодобувних підприємств.
3. Умови користування земельними ділянками, наданими для гірничих розробок.
4. Види земель транспорту.
5. Правовий режим земель прикордонних військ.

Завдання для самостійної роботи

Самостійно опрацювати такі питання:

Правовий режим земель телебачення. Правовий режим земель радіомовлення. Правовий режим земель космічного забезпечення. Правовий режим земель Міністерства внутрішніх справ України. Правовий режим земель Державного департаменту України з питань виконання покарань. Управління у галузі використання, відтворення та охорони земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Форми і методи захисту земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Відповідальність за утримання в належному стані земель, наданих у користування підприємствам і організаціям транспорту, і використанням їх за цільовим призначенням.

Тести

1. Відповідальність за утримання в належному стані земель, наданих у користування підприємствам і організаціям транспорту, і використанням їх за цільовим призначенням покладається на:

- 1) підприємства та організації транспорту;

- 2) керівників (власників) цих підприємств і організацій;
- 3) Міністерство інфраструктури України;
- 4) органи місцевого самоврядування на території яких розташовуються землі транспорту.

2. Землі енергетики – це земельні ділянки, надані в установленому порядку для розміщення, будівництва та експлуатації енергогенеруючих підприємств, об'єктів альтернативної енергетики, об'єктів передачі електричної та теплової енергії, виробничих об'єктів, необхідних для експлуатації об'єктів енергетики, в тому числі баз та пунктів. Легітимне визначення земель енергетики розміщене в:

- 1) Земельному кодексі України;
- 2) Законі України «Про ринок електричної енергії»;
- 3) Законі України «Про електроенергетику»;
- 4) Законі України «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів».

Основні нормативні акти:

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.
2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.
5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.
7. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №18, №19-20, №21-22. Ст. 144.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-Х // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
9. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.
10. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.
11. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.
12. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 р. № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 51. Ст. 446.
13. Про трубопровідний транспорт : Закон України від 15.05.1996 р. № 192/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 29. Ст. 139.

14. Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг : Закон України від 14.12.1999 р. № 1286-XIV // Відомості Верховної Ради України. 2000. №3. Ст. 21.
15. Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів : Закон України від 17.02.2011 р. № 3041-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №37. Ст. 371.
16. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. №39. Ст. 350.
17. Про використання земель оборони : Закон України від 27.11.2003 р. № 1345-IV // Відомості Верховної Ради України. 2004. №14. Ст. 209.
18. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.
19. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.
20. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.
21. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.

Основна література:

1. Земельне право України: Підручник / За ред. О. О. Погрібного і І. І. Каракаша – К.: Істина. - 2003. – 445с.
2. Земельне право: Підручник / За ред. В. І. Семчика і П. Ф. Кулинича. – К.: Ін Юре. - 2001.
3. Земельне право України: підручник / за ред. М. В. Шульги. – Харків: Право, - 2013. – 520 с.
4. Земельне право України: навч. посібник / І.І. Килимник, О.І. Міхно ; Харків. Нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 166 с.
5. Земельні спори: правові засади вирішення : навч. посіб. / А.В. Котелевець, Л.В. Лейба, М.В. Шульга. – Харків : Федорко, 2014. – 214 с.
6. Бусуйок Д.В. Правове регулювання виникнення, здійснення та припинення прав на землю : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Бусуйок; за заг. ред. П.Ф. Кулинича. – К., 2010. – 184 с.
7. Гиренко І.В. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 688 с.
8. Корнеєв Ю.В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 248 с.

9. Курило В.І. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар станом на 1 березня 2013 р. / За заг. ред. В.І. Курило. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 536 с.
10. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закладів / А. М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; ЦУЛ, 2013. – 512 с.
11. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України / А. М. Мірошніченко, Р. І. Марусенко. – Київ: Алерта; Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
12. Ігнатенко І. В. Правове забезпечення зонування земель у межах населених пунктів: монографія / І. В. Ігнатенко. – Харків: Фінарт, 2014. – 274 с.
13. Ільків Н.В. Оренда земель сільськогосподарського призначення: теоретичні й практичні аспекти: [монографія] / Н.В. Ільків; за заг. ред. Н.І. Титової. – Львів : ЛьвДУВС, 2008. – 296 с.
14. Коваленко Т.О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія. – Київ : Видав.-поліграф. центр «Київський університет»; Юрінком Інтер, 2013. – 632 с.
15. Костяшкін І. О. Правове забезпечення соціальної функції права власності на землю в Україні: монографія / І. О. Костяшкін. – Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ун-ту упр. та права, 2016. – 429 с.
16. Кулинич П.Ф. Правові проблеми охорони і використання земель сільськогосподарського призначення в Україні: монографія / П. Ф. Кулинич. – Київ: Логос, 2011. – 688 с.
17. Лейба Л.В. Земельні спори та порядок їх вирішення: монографія / за ред. М.В. Шульги. – Харків : Право, 2007. – 160 с.
18. Лісова Т.В. Правове забезпечення землеустрою в Україні: монографія / Т.В. Лісова. – Харків: ЗАТ «Харків. Друкарня №16». – 2005. – 168 с.
19. Мельник Н.О. Правові засади відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва: монографія / Н. О. Мельник. – Харків: Право, 2016. – 184 с.
20. Мірошніченко А.М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: монографія / А.М. Мірошніченко. – Київ: Алерта; КНТ: ЦУЛ, 2009. – 268 с.
21. Носік В.В. Право власності на землю Українського народу: монографія / В. В. Носік. – Київ: Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.
22. Пейчев К.П. Правове регулювання відчуження земельних ділянок : монографія / К.П. Пейчев. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. – 124 с.
23. Правдюк В.М. Поділ земель за цільовим призначенням за законодавством України : монографія / В.М. Правдюк. – Київ : Алерта, 2018. – 204 с.
24. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / за ред. : А.П. Гетьмана, В.Ю. Уркевича; НДІ правознавства НУ «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків: Право, 2012. – 448 с.
25. Санніков Д.В. Особливості використання і охорони земельних ділянок для садівництва громадян : монографія / Д.В. Санніков. – Харків : ФІНН, 2010. – 160 с.

26. Сидор В.Д. Земельне законодавство України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В.Д. Сидор. – Київ: Юрид. думка, 2011. – 312 с.
27. Теоретичні засади зонування земель в Україні : монографія / О.С. Дорош, Н.В. Ісаченко, А.Г. Мартин та ін. – Київ : МВЦ «Медінформ», 2011. – 182 с.
28. Хомінець С.В. Правове забезпечення підвищення родючості ґрунтів: монографія / С.В. Хомінець. – Харків: Фінарт, 2015. – 169 с.
29. Федчишин Д.В. Правове забезпечення використання та охорони земель громадської забудови: монографія / Д.В. Федчишин. – Харків: Фінарт, 2015. – 248 с.
30. Філюк П.Т. Юридичне забезпечення захисту земельних прав громадян: монографія / П. Т. Філюк. – Харків: Право, 2012. – 192 с.
31. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Петков С.В., Хомішин М.А. Земельне законодавство України 2016-2017 років. – Київ : Центр навчальної літератури, 2018. – 220 с.
32. Аграрное, земельное и экологическое право Украины: Учеб. пособие / Под ред. А. А. Погребного и И. И. Каракаша. – Харьков, 2000.
33. Иконницкая И.А. Земельное право Российской Федерации: Учебник. М. ЮРИСТ. 2002. 288 с.
34. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях. – Харьков: Консум, 1998. 324 с.
35. Титова Н. Новий Земельний кодекс України: позитивні та негативні аспекти // Право України. – 2002. - № 4. - С. 70-76.

Література для реферування:

1. Барабаш Н.П. Юридичні ознаки категорії земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення: проблеми формування в законодавстві України // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. - №5. – С. 172-177.
2. Барабаш Н.П. Зміст поняття категорії земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. URL : http://vjhr.sk/archive/2016_3/2.pdf
3. Гальчинська Н.Ю. Інституційно-функціональне забезпечення правового режиму земель промислових зон // Південноукраїнський правовий часопис. – Одес. держ. ун-т внутр. справ. – 2010. - №1. – С. 139-142.
4. Гапотченко Т.М. Правові питання поняття і складу земель транспорту // Пробл. законності. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2004.– Вип. 70.– С. 141-148.
5. Гапотченко Т.М. Особливості правової охорони й раціонального використання земель, зайнятих об'єктами транспорту // Пробл. законності. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2005. – Вип. 73.– С. 139-145.
6. Гапотченко Т. Правові форми забезпечення раціонального використання й охорони земель транспорту // Підприємництво, господарство і право. – №5. – 2005. – С.60-63.

7. Гапотченко Т.М. Правові форми використання земель автомобільного транспорту й дорожнього господарства в сучасних умовах // Пробл. законності. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2006.– Вип. 82. – С. 78-84.

8. Лісова Т.В. Сучасні питання правового регулювання використання земель промисловості // Теорія і практика правознавства. – 2012. - Вип. 2 (6). URL : file:///C:/Users/lenovo/Downloads/63333-130295-1-SM.pdf

9. Лебелева Т.М. Правовий режим земель автомобільного транспорту та дорожнього господарства : проблеми та шляхи вирішення : Монографія / Під ред. М.В. Шульги. – Харків : Видавництво «ФІНН», 2009. – 192 с.

10. Осадчий С.Ю. Особливості правового регулювання використання й охорони земель трубопровідного транспорту за законодавством України // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. - №5. – С. 183-185.

11. Романюк М.З. Правові засади користування землями оборони в Україні // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. - Вип. 19. – 2012. – С. 80-82.

12. Романюк М.З. Правова охорона земель оборони України // Правова держава. – 2012. - №14. – С. 317-323.

13. Федотова О. Окремі аспекти правового режиму земель внутрішнього водного транспорту України // Підприємництво, господарство і право. – №9. – 2015. – С. 40-43.

3. ОСНОВНІ НОРМАТИВНІ АКТИ ДО ВСІХ ТЕМ КУРСУ

1. Конституція України прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст. 141.

2. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.

3. Водний кодекс України : Закон України від 6.06.1995 р. №213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.

4. Лісовий кодекс України : Закон України від 21.01.1994 р. №3852-XII // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 17. Ст. 99.

5. Кодекс України про надра : Закон України від 27.07.1994 р. №132/94-ВР// Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.

6. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.

8. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-17. Ст. 112.

9. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки: Закон України від 21.09.2000 р. № 4731-VI // Голос України. 2000. 14 листопада.

10. Про охорону навколишнього середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 41. Ст. 546.

11. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради

України. 2003. №39. Ст. 350.

12. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. № 7 // Вісник Верховного Суду України. 2004. № 6. Ст. 22.

13. Про практику розгляду судами справ про відповідальність за порушення законодавства про охорону природи: Постанова Пленуму Верхов. Суду України від 26.01.1990 р. № 1 (зі змін.) // Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. 2004. С. 14.

14. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про охорону навколишнього природного середовища: Роз'яснення Президії Вищ. арбітраж. суду України від 27.06.2001 р. № 02-05/744 // Вісник господарського судочинства. 2001. № 4. С. 92.

15. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. №548 // Офіційний вісник України. 2010. №85. Ст. 3006.